

Václav Šuplata

Z KAŽDÉHO ROŽKA TROŠKA

Začiatok od konca

Začiatok je prvý krok k nejakému koncu.
Oba patria k sebe, ako špagát patrí k zvoncu.
Aj ruža je len púčik, a až potom vonia.
A v rozprávkach zvonce, až na konci zvonía.

Čo však ak sa koniec stane začiatkom?
Krásna labuť bude škaredým kačiatkom.
Najprv bude kaša, a až potom: „Hrnček var!“
Zo švárneho princa stane sa Popolvár.
Karkuľka hneď na začiatku vlkovi vyjde z bruška.
A z princeznej prenádhernej stane sa Popoluška.

Tak už zvoní zvonec;
rozprávka začína.
Hlúpy Jano múdro vládol;
tak sa spomína.

Múdry baran

Hádali sa dva barany, kto prejde cez most prvý.

„Tak poďme spolu“, vraví jeden, druhý sa však smeje.

„Dvoch nás ten most neunesie, tak silný iste nie je.“

Na plecيا vzal kamaráta ten čo zvanu začal.

Most nepadol, veď po ňom len jeden baran kráčal.

Bojazlivé kozliatko

„Večne iba doma sedíš!“ na syna sa zlostí cap.
„Všetkého sa stále bojíš, sotva z teba bude chlap.“

„Aj ja raz budem veľkým capom,“ kozliatko sa hnevá.
„A na dvore, tam som už bol; naposledy včera.“

„Ale si sa rýchlo vrátil, to odvážne nie je.
Stonožku si vonku stretol, doteraz sa smeje.“

„Pravda je, že zľakol som sa, a kričal som aj „rata“!
No ja mám len štyri nohy, a jej ich sotva zrátaš!“

„Vonku krásne slnko svieti a ty tu len stojíš.
Stonožka ťa nepohryzie, tak čoho sa bojíš?“

„Tak idem von, aby si videl, idem všetkým navzdory.
A už nikdy nezľaknem sa stonohatej potvory.“

O chvíľu však zas krik veľký: „Nieкто na mňa máva!“
„Uterák sa tam len suší!“ zlostí sa cap. „To vo vetre sa stáva.“

Kozliatko sa však hneď bráni, slzy v očiach má.
„Lenže on má štyri rohy, a ja mám len dva.“

Červík Rudo

Potešil sa červík Rudo keď ten košík zbadal,
jablčok bol celkom plný; kto by to bol čakal.

O košíku plnom jablák dávno Rudo sníva.
Veď v jablku každý červík vždy najradšej býva.

Vykrikoval po celý deň: „Pozrite sa čo ja mám!
Som najbohatší červík sveta, a to všetko zjem ja sám!“

Po týždni však kričať prestal a začal sa mračiť.
Zdá sa, že ten košík jablák prestal sa mu páčiť.

„Jablká mám naozaj rád, ale aj tak predsa;
keby čo len jedno bolo aspoň trochu z mäsa.“

Čistotná mucha

„Všetci ma len odháňajú!“ jedovala sa raz mucha.
„Vraj špinavá som, tak hovoria. Počujem to, nie som hluchá!“

Rozhodla sa teda umyť; do kuchyne zašla;
vyskúšala vari všetko, čo na stole našla.

Vo víne sa vykúpala, aj polievku skúsila,
aby bola celkom čistá do omáčky skočila.

Každý deň sa mucha kúpe, a vôbec z toho nie je smutná.
Nikdy by vraj neverila, že čistota je taká chutná.

Chorá žaba

Prišla žaba k lekárovi
vraj je veľmi chorá,
aj nohy ju veľmi bolia,
už ani nevie ktorá.

Bolí ju však vlastne všetko
brucho, ruky, hlava...
Kto by veril, že také čosi
sa aj žabám stáva.

Zamyslel sa slávny doktor
starý múdry d'ateľ,
Prezrel žabu, teplomer dal,
o chvíľu liek našiel.

V takej chvíli, moji milí
je každá rada dobrá,
veď voda, v ktorej žaba býva
je studená a mokrá.

Nuž tak je veru ako vravím
hoc málokto tuší,
keď sedí žaba na lopúchu
to sa iba suší.

Kačacie topánky

Bosému je v zime zima, to vie predsa každý.

„A s nami to nie je inak!“ sťažujú sa kačky.

Len prvý sneh napadol dnes, už im nohy mrznú;
tešia sa, že dnu ich pustia, vždy keď dvere vrznú.

Však na dvore kačka býva, dnu nemá čo robiť.

Kto vraj kedy videl kačky po kuchyni chodiť.

Pred chladom tam kde sa len dá tie tri kačky skrývajú.

Celé dni a celé noci o topánkach snívajú.

„Videla som na obrázku jednu takú kačku;
slniečnik, klobúk, náhrdelník, a v ruke mala tašku.“

„Možno išla na prechádzku, možno rovno do banky;
ale verte či neverte, na nohách mala topánky.“

„Kde ich vzala, kto jej ich dal?!“ závišťou kačky blednú.

„Ona sama mala obe, mi tri ani jednu.“

„Tak si žijú kačky v meste; tam všetci všetko majú.

Zajtra sa tam vyberieme, aj nám niečo dajú.“

Ako rozhodli sa urobili, ráno prišli do mesta,

No do toho mesta viedla taká cesta-necesta.

Boleli ich všetky nohy, a nikto im nič nedal.

Keby mali čím zaplatiť, možno že by predal.

Kde však kačka peniaz vezme? Veď vajíčka znáša.

A za tie jej nik nezaplatí, nuž do dnes bosá kráča.

Kamaráti z jazera

Raz ryba, žaba a jeden rak, rozhodli sa, veru tak,
že poberú sa a to hneď, pozrieť krásny, šírý svet.

Budete sa asi diviť, spevom sa tam chceli živiť.
Nebolo však z toho veľa, veď ryba spievať nevedela.

Rak má ale nápad nový, je vraj majstrom na podkovy.
Nevznikla však ani jedna, za prácu biednu, pláca biedna.

„Poďme domov,“ ryba šepce, žaba sa však vrátiť nechce.
„Zajtra, pekne za ránky, začneme šiť topánky.“

Sotva jednu urobila, aj to bolo na ňu veľa.
Rýchlo žaba spoznala, že ťažkú prácu vybrala.

„Je na čase ísť už domov. Kto mi verí, pôjde so mnou.“
Tak vraví žaba, klopí zrak, a potichu dodá: „Kvak!“

Hoc vrátili sa domov rýchlo, ich jazierko zatiaľ vyschlo.
Kedy im znovu naprší, to nikto z nich netuší.

Kráľ húb

„Už mám toho vážne dosť!“ nevie kráľ húb zakryť zlosť.
„Nenávidím všetky muchy! Pištia, bzučia; už som hluchý!
Prečo z toho radosť majú keď mi klobúk obhrýzajú.“

Kade chodí tam sa mračí, „Som raz kráľ, tak teda stačí!
Okamžite všetci sem; s mojím ľuďom vravieť chcem!“

„Tomu z vás kto múch ma zbaví, tomu kto to pre mňa spraví;
sľúbim, ako odmenu, moju dcéru za ženu.“

Taký sľub sa hubám páči, kto však na tie muchy stačí?
Dubák, kozák, rýdzik mladý, nik si s nimi nevie rady.

Prešli dni a prešli noci, zdá sa, že tu niet pomoci.
Všetci hlavy v smútku majú, len muchy sa zabávajú.

Zrazu sa však čosi deje, žiadna z múch sa už nesmeje.
O život sa každá bojí, na čistinke vojsko stojí.
To vojsko má šable zlaté, a je riadne jedovaté.

Odmenu kráľ rýchlo chystaj, veď teraz už vec je istá.
To čo vidíš, milý pane, sú muchotrávky bodkované.

Líška klamárka

Lastovičku stretla líška hneď sa milo tvári:
„Dávno som ťa nevidela, ako sa ti darí?“

„Ďakujem za opýtanie, no viem ako to chodíeva;
treba sa mať na pozore, keď sa líška usmieva.“

„Ale milá lastovička, čo si o mne myslíš?
Ak bojíš sa, že ublížim ti, tak sa veľmi mylíš.
Druhé líšky sú možno zlé, ja však nie som taká.
Toho čo ma ohovára prekvapenie čaká.
Ja nikomu neublížim, mňa nemusí sa nikto báť.
Ja jedávam iba mrkvu, aj na trh ju chodím predávať.
A nie je veru hocijaká. Je sladučká, čerstvá, zrelá.
Jazveca sa môžeš spýtať, nakupoval u mňa včera.“

Lastovička krúti hlavou: „Líščí úsmev, z ohňa dym.“
Ale líška hudie ďalej svojim hlasom medovým.

Pozývam ťa na večeru bude sa ti páčiť.
Nikto iný, len mi dvaja; budeme si stačiť.
Veď polievka z lastovičky je pochúťka veľká.
Kapustu mám, aj zemiačky; chýba kúsok mäska.“

„Jajže bože čo to vravím!“ za hlavu sa chytá líška.
„Hladom sa mi jazyk pletie,“ darmo sa však ďalej líška.

Vo svete to tak už chodí,
ak niekto z vás nevie.
Len keď klamár pomýli sa,
vtedy pravdu povie.

Sova

V lese žila jedna sova, čo čítala stále znova,
čo sa kedy a kde stalo, a nebolo toho málo.

Noc za nocou, až kým svitá, každú knihu tri krát číta;
a nemal veru asi nik, koľko má ona kníh.

„Varrrujem ľa, nebuď taká!“ vravela jej tetka straka.
„Pokazí si rrrýchlo zrrrak, kto v noci číta, verrru tak!“

Aj lekár d'ateľ radu dáva: „So zdravím sa nezahráva!
Oči máme iba jedny, a bez nich je život biedny.
Nevidíš keď slnko svieti, nevidíš kam motýľ letí.
Neuvidíš nikdy viac žiadnu z mnohých sveta krás.

Zavrie knihu múdra sova:
„Tak ja vám to poviem znova.
Viem, že sú dobré vaše rady,
pre sovy však iné platí.
Slnko keď chce, nech si svieti,
motýľ kam chce, nech si letí.
Keď je deň ja tvrdo spím,
krásy sveta nevidím.
Pochopte už, je to tak;
ja som sova, nočný vták.“

Nahnevaný ježko

Keď sa lesom ozve dupot
vtedy nestoj, radšej bež.
To nahnevaný ježko kráča,
ja utekám vtedy tiež.

Kto sa z cesty nevyhne mu
ten okúsi jeho hnev.
V takej chvíli veru stíchne
v celom lese vtáci spev.

Iba straka škrieka z výšky
prečo les tak stíchol.
Do prsta sa zase ježko
pri česaní pichol.

Stonožka

Myslela si stonožka, že sa listu nedočká.
Však jedného dňa poštár vraví: „Z ďaleka vás ktosi zdraví.
Preto rýchlo bežím k vám. Dlhý dopis pre vás mám.“

Chvíľu hľadal kým list našiel, na kus reči by rád zašiel.
Stonožka však nemá čas. Číta list už šiesty raz.

Koniec smútku, koniec hnevu,
brat ju volá na návštevu.
Vraj na Vianoce nech k ním zájde,
cestu veľmi ľahko nájde.
Napadalo snehu veľa,
nuž dedinka sa volá Biela.

Stonožka sa už aj chystá, darček, kvety, sukňa čistá.

Stonožky však problém majú, keď sa im nohy pohádajú.

„Chcem čižmu čo neomína! Sneh studený je, bude zima!“
Druhá je hned' plná hnevu: „Ja nejdem v čižme na návštevu!“
„Chcem poltopánku, ale novú! Tak sa chodí na návštevu!“

Kým našli ten správny pár prešla zima, prišla jar.

Hoc stonožka sa ponáhľala,
dosť sa brata nahľadala.
Dedinka čo bola Biela
zmenila sa veru celá.
Kvitnú lúky, šumí les,
Zelená sa volá dnes.

Záhada

Niet na svete niečo také,
čo ja by som nevedela.
A nikto mi neukáže,
čo by som už nevidela.

Celý svet som peši prešla,
mňa nemôže nik oklamať.
Len moria a oceány
musela som preplávať.

A mesiac; ten je samá diera.
Nič zvláštne som tam nevidela.
Neklamem vás; bola som tam.
Naposledy, myslím včera.

Že som krásna, to viem dávno,
všetci mi to vravia stále.
Lenže ja som veľmi skromná,
a tak len rukou mávnem: „Ááá!“

Každý na mňa usmieva sa,
mňa ma každý veľmi rád.
Nechápem len prečo teda
nik sa so mnou nechce hrať.

Zaľúbený chrúst

Do lienky sa zaľúbil chrúst bolo krásne leto.
Ona ho však neľúbila, bol veľmi smutný pre to.

„Som bohatý, dám ti čo chceš, keď budeš moja žienka!“
Hoc všetko sľúbil smiala sa len namyslená lienka.

„Ja som krásna, že aj kvety závisťou hned' blednú.
Ja mám krovky plné bodiek, ty nemáš ani jednu.“

Svetom chodil nešťastný chrúst, na bodky sa pýtal.
Dal by za ne všetko čo mal, ba ešte by aj pridal.

Kde však taký obchod hľadať, nik mu nevie rady.
Prešiel všetky lúky, mestá, ba aj všetky hrady.

A v jednom takom lesnom hrade svadba sa už chystá.
Žení sa kráľ muchotrávok, je to vraj vec istá.

Za ženu si lienku berie;
chrúst bodky prestal hľadať.
Prečo je lienka zaľúbená
skúste tri krát hádať.